

מיסוי יחיד – גירושין ומיסים

הכותב: רו"ח (משפטן) בועז כהן-ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן פתרונות מיסוי בע"מ
הליך הגירושין הוא הליך מורכב רגשית, כלכלית ולעיתים אף משפטית הנוגע למשפחות רבות. לרוב כרוכים גירושים בהסדר פירוק שיתוף כלכלי (חלוקת נכסים), ולעיתים קרובות גם בהסדר מזונות, משמרות לגבי ילדים משותפים ואף חיות מחמד.

האם פירוק שיתוף כלכלי מקיים חבות מס?

שבח – סעיף 4 לחוק מיסוי מקרקעין קובע כי "העברת זכות במקרקעין או זכות באיגוד במקרקעין, הנעשית על פי פסק דין שניתן אגב הליך גירושין לא יראוה כמכירה או כפעולה באיגוד לעניין חוק זה...." (להרחבה ראו מבזק 510).

רווח הון – לכאורה מהווה מכירה בהתאם להגדרה שבפקודה – אך רשות המיסים הוציאה החלטת מיסוי (7681/14) – העברת מניות במסגרת הסכם הגירושין בו קבעה כי העברת מניות בין בני זוג (תושבי ישראל) לא תהווה מכירה כהגדרתה בסעיף 88 בכפוף למספר תנאים שעיקרם:
העברת המניות נעשתה אגב הליך הגירושין על פי פסק דין.
בן הזוג המקבל יצהיר כי הוא נכנס לנעלי המעביר לעניין יום הרכישה והמחיר המקורי.

חברה משפחתית

אחד מתנאי חברה משפחתית הינה כי בעלי המניות ("חבריה") הם קרובים. בני הזוג לכשיתגרשו לא יחשבו יותר כקרובים, ומשכך החברה תפסיק להיחשב כחברה משפחתית, מתחילת השנה בה התגרשו בני הזוג.
חברה משפחתית נהנית מיתרונות מסוימים בתחום המס לעומת חברה רגילה, מה שהופך אותה, כאמור, לטכניקה כדאית לתכנון מס. אחד מיתרונות המס הידועים הינו אירוע רווח הון בחברה, מקום בו החברה תיחשב כחברה משפחתית שיעור המס שישולם "עד הבית" הינו בין 25% ועד 33% ואילו בחברה רגילה, הכפופה למיסוי דו שלבי, שיעור המס עד הבית מגיע עד כדי כ-48%, "עד הבית".
משכך המלצתנו לבחון את מימוש הנכסים בחברה המשפחתית שלא בשנה בה מתגרשים בני הזוג, ואף שווה לשקול "שלום בית" על מנת לבצע את הפירוק התא המשפחתי בשנה שלאחר מכירת הנכס במסגרת החברה כחברה משפחתית.

יתרת מחיר מקורי / עלות הנכס

כפי שצוין לעיל, בהליך הגירושין מלבד ההליך הריגשי המורכב מהווה בחובו גם הליך כלכלי מורכב, שתחילתו, הוצ' משפטיות רבות לניהול ההליך. מאחר וחלק משמעותי בהליך הינו בדבר חלוקת הרכוש – לדעתנו הוצאות משפטיות אלו יזקפו לעלות הנכס, אך חשוב לבקש מנותן השירות להפריד את חיוביו על הוצאות במישור הפרטי (משמרות, מזונות ילדים, הסדרי ראייה, נכסים לשימוש פרטי וכיו"ב) לבין השירות בדבר חלוקת הנכסים. מעבר לכך יש לחשוב על הנקודה הבאה: ככלל מקבל נכס בחלוקת רכוש פטורה בין בני הזוג, נכנס המקבל לנעלי הנותן לעניין חישוב רווח ממנו בעתיד. מנגד בהתחשבות בין שני בני הזוג הנכס שקיבל חושב לפי שווי ולא לפי עלותו.

ככל ובן הזוג האחר קיבל נניח מזומן בשווי הנכס אותו קיבל בן הזוג הראשון, הרי על האחר לא יחול כל מיסוי על מה שקיבל, בעוד שבידי הראשון לכשירצה לממשו, ככל שיחול עליו מיסוי רווח הון, קרוב לוודאי שיצא נפסד.

בעל מניות מהותי

"בעל מניות מהותי" – מי שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב-10% לפחות באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בחבר בני אדם.

"יחד עם אחר" – יחד עם קרובו, וכן יחד עם מי שאינו קרובו ויש ביניהם שיתוף פעולה דרך קבע על פי הסכם בעניינים מהותיים של חבר בני האדם, במישרין או בעקיפין;

למעמד בעל מניות מהותי השלכות רבות בפקודה (להרחבה ראה מבזק 903) שביניהם שיעור מס גבוה יותר בגין מכירת ני"ע / חלוקת דיבידנדים ועוד.

שיעור המס על דיבידנד שהתקבל למשל יהא 30% לפני מס יסף, ככל שבעל המניות הוא "בעל מניות מהותי" ב-12 חודשים שקדמו לחלוקת הדיבידנד, ו-25% במקרה שלא כך הוא.

מקום בו בני הזוג יתגרשו לא יחשבו כקרובים עוד וממלא יש לבחון את כל ההשלכות בדבר מעמדם כבעל מניות מהותי, כגון לדחות מימוש ני"ע / חלוקת דיבידנדים ל-12 חודשים לאחר הגירושין, על מנת להימנע מתוספת מס בשיעור של 5%, כאמור.